

Riktlinjer

för mottagning och undervisning

för nyanlända barn och ungdomar

i förskola och skola

i Sätters kommun

Innehållsförteckning

FÖRORD	3
NYANLÄNDA ELEVER	4
VILKA ÄR DE NYANLÄNDA BARNEN/ELEVERNA?.....	4
INTEGRATIONSENHETENS ANSVAR	4
SKOLANS ANSVAR	4
FRITIDSHEM	5
UPPFÖLJNING	6
FÖRSKOLANS ANSVAR	6
UPPFÖLJNING	6
DEFINITIONER OCH BEGREPP	7

SÄTERS KOMMUN
BARN- OCH UTBILDNINGSG-
NÄMNDEN

Förord

Följande riktlinjer gäller mottagande och utbildning för nyanlända barn och elever i Sätters kommun.

Inom grundskolan gäller med några få undantag samma bestämmelser för nyanlända elever som för alla andra elever i skolan. Några bestämmelser reglerar rätten till skolgång och utbildningens innehåll för bl.a. asylsökande elever. Bortsett från dessa undantag gäller alla skolförfattningar för de nyanlända eleverna. Speciellt betydelsefulla är de bestämmelser som gäller skolans likvärdighet, elevens tillgång till utbildning och särskilt stöd samt utbildningens anpassning till elevens individuella behov och förutsättningar.

Grunden för arbetet med barn och ungdomar är FN:s barnkonvention. Konventionens artikel 2 tydliggör att rättigheterna gäller alla barn:

Konventionsstaterna skall respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt.

Föreskrifter om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn m.fl. finns i förordning (2001:976), samt Skolverkets allmänna råd för utbildning av nyanlända elever.

Nyanlända elever

Vilka är de nyanlända barnen/eleverna?

Begreppet ”nyanländ” används om barn eller ungdomar som kommer till Sverige nära eller under sin skoltid i förskolan grundskolan, särskolan, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan. De har inte svenska som modersmål och kan oftast inte tala eller förstå svenska. De vistas i Sverige på olika villkor och under olika förhållanden. Många har permanent uppehållstillstånd redan vid ankomsten. Andra har fått uppehållstillstånd efter en längre väntan på flyktingförläggning eller inneboende hos bekanta.

En del är asylsökande. Av dem har de flesta kommit med sina föräldrar medan andra har kommit ensamma utan legal vårdnadshavare. Vissa kommer som anknytning till flyktingar med uppehållstillstånd. Några har kommit för att en förälder har gift sig med en svensk medborgare. Ytterligare några håller sig gömda i hopp om att få ett negativt beslut på sin asylansökan omprövat. Andra åter är så kallade papperslösa barn, barn eller ungdomar som finns i Sverige men som inte har registrerats av Migrationsverket eftersom de inte ansökt om uppehållstillstånd.

Ett barn eller en ung person som kommer till skolan kan följaktligen komma direkt från ett annat land men kan också ha vistats i Sverige under kortare eller längre tid. Att vara nyanländ kan alltså betyda nyanländ till skolan men samtidigt tidigare anländ till Sverige och ibland också innebära att man lärt sig svenska i viss utsträckning.

Integrationsenhetens ansvar

Integrationsenheten ansvarar för den nyanländes introduktion i samhället. I samråd med den enskilda och utifrån dennes förutsättningar upprätta en introduktionsplan. Detta gäller alla nyanlända och oavsett ålder. Syftet med introduktionsplanen är att möjliggöra den nyanländes delaktighet under den första perioden.

Integrationsenheten kontaktar rektor för att förbereda den första kontakten med förskolan/skolan och ger förskolan/skolan information om barnet/eleven och dess familj.

När familjen anländer till kommunen ansvarar integrationsenheten för att barnet ställs i den kommunala barnomsorgskön. Barnet placeras i förskolan så snart det finns ledig plats. Integrationsenheten ansvarar för att barnet/eleven genomgår hälsoundersökning vid vårdcentralen.

Skolans ansvar

Nyanlända elever skall skrivas in i skolan så fort som möjligt med hänsyn till deras personliga förhållanden. Det bör dock ske senast en månad efter ankomsten till Sverige.

Efter det att integrationsenheten kontaktat rektor och bestämt tid för den första kontakten med skolan skickar rektor förfrågningsunderlag till integrationsenheten. Integrationsenheten fyller i

erforderliga uppgifter som därefter sänds till skolan. I samband med, eller i anslutning till den första kontakten med eleven och elevens föräldrar skrivs eleven in i skolan.

Det första informationsmötet med eleven och dennes föräldrar anordnas av skolan innan eleven börjar i skolan. Då träffar eleven och föräldrarna rektor, läraren för svenska som andraspråk och skolsköterska. Om modersmållärare inte finns beställs tolk.

För att undervisningen ska kunna anpassas till elevens tidigare kunskaper genomförs en pedagogisk kartläggning. Elevens behov av individuellt stöd planeras med utgångspunkt från denna kartläggning. Ett åtgärdsprogram och en individuell utvecklingsplan (IUP) upprättas. Dokumentation kring eleven förs i grundskolans system för digital dokumentation (PODB) och enligt särskild rutin för dokumentation av elevärenden.

Rektor beslutar om placering i förberedelseklass, särskild undervisningsgrupp eller i vanlig klass. Förberedelseklassen ska förbereda eleven för vanlig klass. Det som avgör hur länge en elev ska gå i förberedelseklass är elevens utveckling. Inför övergången till ordinarie klass får eleven successivt bekanta sig med den nya klassen. Exempelvis kan eleven börja med ett ämne i taget i den nya klassen och samtidigt gå kvar i förberedelseklassen en del av tiden.

Eleven och skolan behöver tid för att eleven ska kunna visa sina kunskaper och för att skolan ska kunna dokumentera dem. Kartläggningen kan inte ske vid något enstaka tillfälle utan genomförs stegvis. Eftersom planeringen bygger på elevens förutsättningar innebär detta att den individuella studieplanering som upprättas revideras fortlöpande med utgångspunkt i elevens behov.

Det tar flera år att tillägna sig ett nytt språk så att det fullt ut kan användas inom olika skolämnen. Särskilt lång tid tar denna process för de elever som inte får möjlighet att vidareutveckla sitt modersmål och för de elever som när de kommer till Sverige inte har gått i skolan eller har kort skolbakgrund. Mottagande av nyanlända elever innebär att man inom grundskolan erbjuder modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmål samt undervisning i svenska som andraspråk enligt grundskoleförordningen 2 kap, §§ 9-16, samt 5 kap §§2 och 3.

Om en elev håller sig undan så att ett beslut om anvisning eller utvisning inte kan verkställas har denne inte rätt till utbildning, förskoleverksamhet eller skolbarnomsorg (SFS 2004:700). En skolhuvudman får dock ta emot en elev som inte räknas som bosatt i Sverige. Det är alltså inte förbjudet att erbjuda gömda barn skolgång, men det finns inte heller någon skyldighet för skolan att erbjuda plats. Att ta ett sådant beslut ligger för närvarande på den enskilda skolans rektor.

Fritidshem

Om det är aktuellt erhåller barnet plats på fritidshem. Erfarenhet visar att det är en stor omställning att möta många nya barn och vuxna varför inskrivning på fritidshem ej bör ske samtidigt som barnet börjar skolan. Normalt sker inskrivning vid fritidshemmet någon vecka efter skolstart. Varje barns placering bedöms dock individuellt.

Rektor för fritidshemmet ansvarar för första mötet inför fritidshemspaceringen. Rektor bedömer vilka personer som ska vara med vid det första samtalet. Vid första samtalet beskrivs fritids-

hemmets verksamhet och rutiner. Under den tid som barnet är på fritidshemmet är personalen på fritidshemmet ansvarig för kontakter med barnets föräldrar.

Uppföljning

Skolans följer upp effekterna av placeringen och utvärderar undervisningen, elevernas utveckling och deras skolsituation i samband med utvecklingssamtalet. I samband med utvecklingssamtalet upprättas en individuell utvecklingsplan (IUP). Finns behov av särskilda insatser upprättas åtgärdsprogram. Så långt möjligt erbjuds föräldrar att delta tillsammans med sitt barn när skolarbetet och skolsituationen diskuteras, följs upp och planeras vidare.

Förskolans ansvar

Placeringsassistenten placerar barnet på en förskoleavdelning. Föräldrarna får ett placeringsmeddelande hem. En kopia på placeringsmeddelandet skickas till integrationsenheten och avdelningen där barnet ska börja. Integrationsenheten kontaktar rektor för att boka tid för ett möte tillsammans med föräldrarna och tolk. Syftet med mötet är att ge information om hur förskolan fungerar. Rektor lämnar ut skriften "Förskolan är till för ditt barn" en broschyr om förskolans läroplan (om aktuell översättning finns tillgänglig). Föräldrarna får också information om gällande placeringsregler för förskolan.

Ett inskolningssamtal med tolk genomförs i hemmet. Föräldrar och personal gör upp om tider för inskolning. I samtalet uppmanas föräldrarna att berätta om sitt barn, barnets matvanor, sovtider och allt som är av värde att veta för personalen. Personalen berättar hur en inskolning går till, att det tar ca 2-3 veckor. Förskolan tar vid behov in tolk vid inskolning.

Mottagande av nyanlända barn i förskolan innebär att man anordnar modersmålsstöd. Det är lika viktigt att föräldrarna inte glöms bort i detta sammanhang. Rektor beslutar om modersmålsstöd.

Uppföljning

Uppföljningssamtal sker efter ca 6-8 veckor. Barnet är med i delar av samtalet för att berätta hur han/hon trivs på förskolan. Förskolan bokar tolk som ska vara med. I samtalet stämmer man av hur inskolningen och den första tiden på förskolan fungerat. Pedagog lyfter även värdet av föräldrakontakten och betydelsen av en daglig kontakt mellan förskolan och föräldrarna.

Därefter deltar föräldrarna i förskolans ordinarie utvecklingssamtal och föräldramöten. Förskolan bokar tolk för dessa sammankomster.

Definitioner och begrepp

Andraspråk

Språk som lärs in sedan individen helt eller delvis tillägnat sig sitt förstaspråk (modersmål).

Asylsökande

Utlänning som kommit till Sverige och begärt skydd mot förföljelse, men som inte fått sin ansökan prövad av Migrationsverket och/eller migrationsdomstol.

Ensamkommande barn

Asylsökande barn eller ungdomar under 18 år som kommer till Sverige utan legal vårdnadshavare.

Förberedelseklass

Grupp eller klass där nyanlända elever i grundskolan får introduktion och grundläggande svenskundervisning. Begreppet förberedelseklass finns inte i författningarna.

Gömda barn

Barn och ungdomar som har fått avvisnings- eller utvisningsbeslut och håller sig gömda för att inte bli avvisade.

IVIK

Introduktionsutbildning för nyanlända elever inom ramen för gymnasieskolans individuella program. Begreppet IVIK finns inte i författningarna

Modersmål

Det språk som barn lär sig först, förstaspråk.

Papperslösa barn

Barn och ungdomar som aldrig har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och därför aldrig har registrerats hos Migrationsverket.

Studiehandledning på modersmål

Handledning på elevens modersmål. Om eleven före ankomsten till Sverige undervisats på annat språk än modersmålet får studiehandledning ges på det språket.